

En verden til forskel - Ernæringsprojekt i Sierra Leone

I december 2010 bragte Diætisten artiklen, "Ildsjæle i junglen", om et hospitalsprojekt i Sierra Leone. I denne udgave af bladet følges op på projektet i junglen, hvor flere danske ernæringsprofessionelle gør en indsats for et bedre sundhedsvæsen, - bare uden for Danmarks grænser.

Marianne Knopp

Jeg var mildest talt overrasket, da jeg første gang trådte ind på hospitalsgrunden i Masanga. Jeg havde forinden gjort mig mange tanker om mødet med jungle-hospitalet og livet i Masanga, og alt det jeg antog hjemmefra, viste sig at være helt anderledes. Virkeligheden var en anden, og jeg tror, det kan være svært at forstå realiteterne hjemmefra - ikke kun for mig.

Ved et rent tilfælde fik jeg kendskab til den mindre NGO Masanga under mit studie på Professionshøjskolen Metropol. På daværende tidspunkt gik jeg på 2. semester og syntes måske ikke, at mine kvalifikationer rakte til at bidrage til ændringer af de ernæringsmæssige forhold i Sierra Leone. Jeg blev derimod en del af frivilligruppen i Danmark og fulgte på tæt hold andres rejse og arbejde i Sierra Leone. 2½ år senere blev det min tur.

Foreningen Masanga, der blev stiftet i 2005, har til formål at rehabiliterer og drive hospitalet, således at lokalbefolkningen kan tilbydes helt basale og livsnødvendige sundhedsydelser. Efter en brutal borgerkrig af 10 års varighed er landets infrastruktur ødelagt, og landet har ikke ressourcer til at få sundhedssektoren på fode igen. Der er mangel på sundhedspersonale – læger, sygeplejersker, jordemødre og ikke mindst personale med ernæringsfaglig baggrund.

Visionen er at skabe vækst og udvikling – herunder uddannelse af overstående faggrupper lokalt.

Nutrition and Sanitation projektet har efterhånden været kørende i et par år med det overordnede formål at forbedre den generelle

ernæringstilstand blandt indlagte og ambulante patienter. Ligeledes at optimere hygiejnestandarderne i køkkenet og på hospitalsafdelingerne, med henblik på at minimere sygdomstilfælde forårsaget af ringe hygiejne.

Trods flere frivilliges ihærdige forsøg på at opnå og arbejde med det overordnede formål, opstår der alligevel hygiejneproblematikker, der stort set er de samme nu, som da projektet var i sin spæde opstart.

Årsagerne til dette kan være mange, men primært oplevede jeg sprogbarriere og vidensniveauet omkring ernæring, hygiejne og køkkendrift som værende de væsentligste faktorer. Håndtering af fødevarer og den personlige hygiejne er forbedret, men der er stadig lang vej til et acceptabelt niveau.

Projektbeskrivelse

De arbejdsopgaver, der ventede mig i Masanga, blev nøje planlagt og diskuteret med den danske projektkoordinator inden afrejse. Supervision af hospitalskøkkenet var en nødvendighed, men mit primære fokus lå i at undersøge mulighederne for den individuelle

ernæringsbehandling med igangsætning af kostregistrering og monitorering under hensyntagen til de få muligheder og ressourcer Masanga besidder. Heri ligger en udfordring i at tænke kreativt i forhold til diætsammensætning, når man på markedet har meget få valgmuligheder.

På børneafdelingerne erfarede jeg hurtigt et behov for individuel ernæringsbehandling af indlagte under- og fejlnærede børn, idet UNICEFs forsyning af ernæringsprodukter svandt ind.

Produkterne fra UNICEF er gratis til behandling af børn og en betydelig ressource i Masanga. Vi har tidligere haft stor succes med produkterne F75, F100 og "Ready to use food", som eksempelvis Cornsoy blend og Plumbinut, der gør det nemmere at sikre sufficient ernæringsindtag.

På baggrund af dette iværksatte jeg nødvendige tiltag og udviklede forskellige opskrifter på næringsstæt grød til de indlagte børn, til trods for de store økonomiske og planlægningsmæssige konsekvenser, det har for Masangas arbejde. Det stod hurtigt klart, at køkkenpersonalet ikke var i besiddelse af de fornødne kompetencer i henhold hertil, og jeg vejledte i tilberedningen adskillige gange, for at eliminere denne barriere.

Sideløbende forsøgte jeg gennem flere møder med distriktets medicinske leder at udrede årsagen til manglende forsyning af UNICEFs produkter, og hver gang med lovning på, at de snart ville ankomme. Jeg må erkende, at jeg er blevet udfordret og tålmodighedstestet til det yderste, ikke mindst når korrupsion kan være en del af forklaringen. De samme produkter, som vi manglede på hospitalet, fandt jeg adskillige gange på det sorte marked, hvor de ikke gør gavn for de under- og fejlnærede børn.

Ud over den ernæringsfaglige viden ift. individuelle ernæringsindsatser, har jeg i høj grad gjort brug af den brede faglighed fra

uddannelsen som Professionsbachelor i Ernæring og Sundhed. Til undervisning af køkkenpersonale, implementering af nye systemer samt opfølgning af gamle tiltag har pædagogik, didaktik og formidling været omdrejningspunktet.

Fremtid

Der er en verden til forskel sammenlignet med danske standarder, og tingene ændrer sig ikke natten over, men en langsom kontinuerlig udvikling i den rigtige retning er alt, hvad jeg og andre involverede i Masanga ønsker. At ændre vaner og rutiner samt at implementere nye tiltag tager tid, hvilket ikke er anderledes end i det danske sundhedsvæsen. Alligevel må opgaven gribes an på anderledes vis i Masanga, idet der her er en grundlæggende manglende forståelse for behovet for ændringer. Årsagen er primært manglende viden, hvorfor undervisning og uddannelse bør være første step.

Jeg har ikke svaret på, om de velkendte vestlige metoder og tilgange er passende i et udviklingsland, hvor modtagergruppen har et helt andet udgangspunkt end jeg selv.

Spørgsmålet er, om man kan integrere læringsstile i undervisningen, for på den måde at øge forståelse og vidensniveau. Kan ejerskab og medbestemmelse i et projekt skabe udvikling og motivation, eller er behovet et helt andet – såsom faste rammer og ordrer fra en overordnet?

Der er ingen tvivl om, at dette er et område, der skal klarlægges, idet undervisning af køkkenpersonale, sygehjælpere, sygeplejersker og muligvis lokale læger på et nyopstartet uddannelsescenter er en del af visionen.

Den baggrund, jeg og andre kommer med som klinisk diætist, er yderst relevant i forbindelse med Nutrition and Sanitation projek-

tet – ikke mindst i fremtiden. Det er ikke et traditionelt diætistjob, men jo mere projektet udvikler sig og bevæger sig i retning af individuelt tilrettelagte indsatser til fordel for de indlagte patienter, jo mere relevante bliver diætistens kompetencer.

Det billede, der viser sig på hospitalsgangene, er generelt dårlig ernæringsstatus og øget risiko for infektion forårsaget af dårlig hygiejne. På kirurgisk afdeling er den stressmetaboliske patient i den postoperative fase på nuværende tidspunkt et uberørt område, og der ligger stadig opgaver på børneafdelingerne. Alt sam-

men af diætetisk interesse, men standarderne er anderledes, og ressourcer, i form af økonomi og kvalificeret personale, må ses som den begrænsende faktor i behandlingen af patienter.

Faglige udfordringer

Med tiden skal al ansvar i projektet overdrages til den lokale ledelse, men der vil langt ud i fremtiden være brug for frivillige med de

rette faglige og personlige kompetencer, der er klar til at tage udfordringen op. Dette kræver både omstillingsparathed og kreativ tænkning.

Den absolut største udfordring har været at gå på kompromis med egne kriterier for acceptable hygiejne- og ernæringsstandarder, når ambitionerne er store. Som frivillig har jeg erfaret nødvendigheden af, at tilpasse egen faglig viden og ambitioner til de forhold, jeg mødte i Masanga, men jeg bevarer fortsat håbet om, at kvaliteten i arbejdet opnår tilfredsstillende standarder, inden den danske organisation Masanga trækker sig fra hospitalet.

Masanga holder ved

Jeg har i omtrent 2½ år, forinden rejsen til Sierra Leone, arbejdet i Masangas frivilligruppe i Danmark. Her fungerer jeg i dag som logistik- og økonomiansvarlig og sidder med i bestyrelsen som repræsentant. Samtidig har jeg efter hjemkomsten måttet erkende, at min interesse for ernæringsbehandling i ulandsperspektiv er så stor, at jeg ikke kan undlade at lade mig involvere i Nutrition and Sanitation arbejdet.

Sierra Leones historie, kultur, natur og befolkning har gjort stort indtryk på mig, og opholdet har været givende både fagligt og personligt. Det er ikke sidste gang, jeg sætter mine ben på Masangas grund i den Sierra Leoneske jungle.

mrkноп@hotmail.com

Se også www.masanga.dk